

Sabah Biz Ayıq Olacayıq

Anar

© Anar. Əsərləri 2003.

Biz günortadan oturub içirdik.

Mən. Bir də Aydın.

Əvvəl araqnan pivədən başladıq. Sonra keçdik konyaka. İndi də ki hələlik çaxırın üstündə dayanmışıq.

Çaxır. Al qırmızı şərab. Portveyn. Yaxşı çaxırdır. Şip-şirin. Lap elə pis olsun. Bizimçün heç bir təfəvütü yoxdur. Nə cür olur, olsun, cəhənnəmə ki...

Kefimiz yaman kökdür. Aydın dünən arvad-uşağını Moskvaya yola salıb. Səhər mənə zəng elədi ki, gəl bura. Gəldim. Gördüm, bəli, məclis tamamdır. Məclis deyəndə ki, bir mən idim, bir də Aydın. Amma butulkalar, bir cavan şairin yazdığı kimi "qoşun tək stolun üstünə düzülmüşdülər." Bəli başladıq, nə başladıq.

Dörd-beş saat olar ki, içirik. Əlbəttə ara verə-verə. Çoxlu söhbət eləyirik. Kefimiz yaman kökdür.

—Sən öl, da o gecə evə necə gəlib çıxdığım yadımda deyil. Əşi, zalımın qızına deyirəm...

Biz hər şeyi açıq danışa bilmirik. Aydının anası Rüksarə xanım o biri otaqdadır. Amma elə belə, üstü örtülü danışanda da hər ikimiz hər şeyi başa düşürük.

Mənim yadıma yay əhvalatı düşür:

—Yadımda, Aydın,—deyirəm,—Plajda, Lyalyaynan.

Aydın gülüb özündən gedir.

—Lap yadımdan çıxmışdı,—deyir—Axı bir ay bundan əvvəl Lyalyanı gördüm. Ərə gedib.

—Yox əşi?

İndi mən gülməkdən özümü saxlaya bilmirəm.

Aydın gücnən özünə gəlib:

—Sən öl—deyir—Bir nümunəvi arvad olub ki. Deyir ərim məni bir saat gözündən qoymur.

—Əşi mən ölüm düz deyirsən?

—Vallah, Zeynal canı.

—İnanmaram. Dünyasında belə şey ola bilməz.

Mən doğrudan da inana bilmirəm ki, yer üzündə bu cür möcüzələr ola bilər. Lyalya ha? Ay səni Aydın.

Aydın var gücüylə məni inandırmağa çalışır.

—Canınçün öz gözümlə görmüşəm.

—Əşi yeri attanmağının dalıycan, mən guya Lyalyanı tanımıram.

—Sluşay, sənə söz deyirəm. Da Lyalya o sən görən Lyalya deyil e.

—Bəs Mura necə?—Mən gülməkdən sözümü qurtara bilmirəm—Yoxsa Mura da... ha, ha, ha—mən gülüşdən boğula-boğula—yoxsa, yoxsa Mura da... ərə gedib—deyirəm.

—Mura? Ha, ha, ha... Mura.

Aydın gülür, gülür və kürsüdən yerə yıxılır. O ayağa qalxa bilmir. Mən yanaşıb onu qaldırmaq istəyirəm. O dartıb məni də yerə yıxır. Biz parket döşəmənin üstündə sərələnik. Rüksarə xanım gəlib bizə baxır, məzəmmətlə başını yelləyir və dinməz o biri otağa keçir.

Mən döşəmənin üstündə özümü o qədər rahat hiss eləyirəm ki, heç durmaq istəmirəm. Gözlərimi tavana zilləmişəm. Tavan lap alçaqdır. Tavanda yaşıl yarpaqlar, sarı, qırmızı güllər çəkilmişdir. Elə ala-bəzəkdir ki, elə bil qusublar. Hardansa yadıma knyaz Andrey Balkonski düşür. Lap yaxşı yadımdadır ki, o hardasa, hansı çöldəsə bax beləcə mitil kimi sərələnik göylərə tamaşa edirmiş. Hardasa oxumuşdum ki, bir tənqidçi deyir ki, Tolstoy bu yerində ceyranı lap gözündən vurub, yəni əntiqə yazıb. Dahiyənə yazıb. Mən bunu Aydınə danışmaq istəyirəm, ona başa salmağa çalışıram ki, Andrey Balkonski niyə çöldə uzanıb çölə baxırmış və niyə görə bu dahiyənədir. Aydın qanmaz heç nə başa düşmək istəmir. Ancaq pis-pis söyüşlər söyür.

—Zəhləmi tökmə, əl çək.

Mən onun yaxasından yapışıram.

—Ay axmaq, heç bilirsən Andrey Balkonski kimdir?

Aydın əlini yelləyir.

—Svoləçdur.

Mən razılaşıram.

—Əsgər də svoloçdur?

—Hansı əsgər?

—Muradov.

—Yaxşı. Mən razı. Yüz əlli faiz.

Aydın deyir:

—Muxtar Hüseynov da svoloçdur.

Mən məmnuniyyətlə razılaşıram.

Aydın bir qədər fikrə gedir, sonra deyir:

—Sən də svoloçsan.

Mən etiraz edirəm.

—Aydın canı yox—deyirəm.

Aydın deyir:

—Amma mən svoloçam. Həm də əclaf.

Mən deyirəm:

—Onda mən də svoloçam.

Aydın razılaşır.

—Yaxşı, onda biz ikimiz də svoloçuq.

—Oldu. Çox gözəl, çox da pakizə.

Birdən mənim yadıma Knyaz Andrey düşür.

—Biz svoloçuq—demirəm—Andrey Tolstoy dahidir.

Aydın deyir:

—Cəhənnəmə ki. Kefini pozma! Bütün dahilər bir az o söz.

O barmağını gicgahına qoyub fırladır. Mən təəccüblə baxıram. Axı, adamın heç inanmağı gəlmir. Aydın lap qəti deyir:

—Sən öl, mən lap yəqin bilirəm.

Sonra nə isə yadına düşür. Mənə baxıb gülür:

—Axı sən də bir vaxt dahi olmaq istəyirdin, yadında?

Mənim də yadıma düşür. İkimiz də gülməkdən ölürük. Hələ bu harasıdır; Aydın daha da gülməli xatirələr yadına salır:

—Yadında, Zeynal, bir bina tikmək istəyirdin e, fırlanan, ha, ha, ha. Necə oldu tikdin? Ha, ha, ha. Jalki çertojnik. Muxtar Hüseynovun mladşi pomoşnikinin starşi zamestiteli. Ha, ha, ha.

Məni gülmək boğur. Bir təhər nəfəsimi dərib:

—Hə, tikdim—deyirəm,—tikdim. Hamamın tipovoy proyektini dünən köçürürdüm. Bəs hamamın içindəki duş fırlanmır? Hə, Aydın, fırlanmır?

—Ha, ha, ha.

Biz doyunca gülürük. Sonra Aydın deyir:

—Amma mən uşaqlıqda şarlatan olmaq istəyirdim.

—Niyə?

—Mən elə bilirdim ki, şarlatan 1 Mayda o rəngbərəng şarları satana deyirlər. O şarlardan yaman xoşum gəlirdi.

—Yox əşi?

—Öz canımçün. Həmişə məndən soruşarlardı ki, Aydın nəçi olacaqsan. Deyərdim: şarlatan. Hamı gülməkdən ölüb gedərdi.

Biz yenidən qəhqəhə çəkirik. Ayaqlarımızı bərk-bərk yerə döyürük və “Qubanın ağ alması” havasını oxuyuruq:

Qubanın ağ alması,
Yeməyə bağ alması,
Yar gələnə qalıb

Aydın balbaqab oxuyur ki, “yaz gələnə qalıb,” deyirəm, ay mən deyən “yaz yox, e, yar, elə kor dediyin tutan kimi əl çəkmir, yaz ki, yaz. Deyirəm ay küdü,” yar, e, yar, bilirsən “yar” nə deməkdir”?

Rüxsarə xanım içəri girir və bu səfər bizə acıqlanır.

—Yekə kişisiniz. Bu nə gündür.

Aydın deyir:

—Ana sənə qurban olum—yüyürüb onu öpmək istəyir.—Səndən başqa mənim heç kimim yoxdur.—Rüxsarə xala tez o biri otağa çəkilir.

Mən durub kürsüdə otururam. Aydın da qalxır.

—İçək?

—Əlbətməkin. O nə sözdür?

Biz yenə içirik.

Kefimiz lap əladır. Aydın anasına nə dedi? Nə qədər çalışırsa yadıma sala bilmirəm. İndicə e, bax bu saat. Nə isə mənə təsir etdi. Amma nə dediyini yada sala bilmirəm. Biz də içirik. Kefimiz lap əladır. Amma mən nə isə hiss eləyirəm ki, nə isə, niyəsə tamam bəxtiyar ola bilmirəm. Nə isə yaddaşımın, ya ürəyim, bilmirəm heç haranın harasında nə isə bir tikan batıb bir az zoqquldayır, məni tamam bəxtiyar olmağa qoymur. Ha fikirləşirəm, tapa bilmirəm.

“Yaxşı nə ola bilər?”

Sabah tezdən işə gedəcəm? Nə olsun? Tezdən durmağı çoxdan vərdiş eləmişəm. İlk günlər bir az çətin olurdu. İndi öyrəşmişəm.

Muxtarın çertyojlarını da dünən hamısını köçürdüm verdim. Yaxşı bəs nə olub? Nə olub? Hə?”

Aydın yenə nə isə oxuyur. Məndən soruşur ki, mən niyə oxumuram. Mən də oxumağa başlayıram.

“Uca dağ başında, ceyran...” yaxşı ev kirəsini də vermişəm. Heç kəsə borcum da yoxdur. Yol eylər... Ürəyim başında... Dişimi də çəkdimişəm. Çəkməm sıxmır. Evim dammır. Peykan yol eylər. Yaxşı bəs onda nə olub, axı, nə olub? Axı nədi? Fikrim dumanlıdır, yada sala bilmirəm.

Aydın nə isə çərənləyir. Fikir vermirəm. Axtarıram.

Bu gün. Dünən. Sırağa gün. Bir həftə, bir ay, aylar, il, illər...

Aha, tapdım.

—Kamilə—deyirəm.

—Hə?—deyə Aydın təəccüblə soruşur.

—Kamilə.

—Hə.

Aydın mənə çaxır tökür.

—İçək?

—İçək.

İçirik.

Aydın arvadının hoqqalarından danışır.

—Mənə deyir ki, yaşıl paltonu geyinmə, xoşuma gəlmir, deyirəm, Sevdə bu yaşıl palto deyil, qaradır, deyir, gərək elə həmişə mənim acığıma bu yaşıl paltonu geyinəsən.

Aydın bərkdən şaqqıldayıb gülür və söhbətini davam eləyir:

—O gün kinoya gedirik...

Mən Aydına baxıram.

—Kamilə—deyirəm.

Aydın:

—Hə,—deyir,—Bəsdi Zeynal. Onu deyirəm axı, kinoya gedirik...

O mənim gözlərimə baxıb susur. Sonra deyir:

—Bu barədə düşünmə Zeynal. Unut. Gəl içək. Kefimiz əməlli başlıdı, sən allah soğan doğrama. Öz qanını da qaraltma, mənimkini də.

Aydın haqlıdır.

—Əlbəttə əşi—deyirəm, mən yenidən qabaqki kimi şən olmaq istəyirəm—içək.

İçirik. Mən tam bəxtiyar deyiləm. Amma zərər yoxdur. Qoy heç olmasa kefimiz kök olsun. Mən məzəli bir əhvalat danışmağa başlayıram.

—Dünən vağzalda...—deyirəm. Hiss edirəm ki, dalın danışmayacağam. Həvəsim qaçdı. Aydın mənə baxır.

Mən deyirəm:

—Kamilə.

Aydın birdən-birə ciddiləşir.

—Unut.

—Unuda bilmirəm.

—Onda iç.

—İçə bilmirəm.

—Gedək yat.

—Yata bilmirəm.

—Onda ağla.

—İstəmirəm.
—Bəs nə istəyirsən?
—Zəng eləyəcəyəm.
—Hara?
—Kamiləyə.

Aydın təəccüblə mənə baxır. Heç bilmirəm bu haradan mənim ağılıma gəldi dedim. Amma indi ki, dedim, sözümün üstündə duracam. Birdən Aydın bərkdən şaqqıldayıb gülür.

—Axmaq adam, niyə gülürsən? Telefonunuz hanı?

Aydın yenidən ciddiləşir.

—Deyəsən pyansan.
—Özünsən pyan. Mən...

Mən onu vurmaq istəyirəm. O üzümdə nə ifadə görürsə qorxur. Telefonun yerini göstərir. Mən onsuz da bilirdim ki, telefon hardadır.

Telefona tərəf getmək istəyirəm. Aydın zəif bir təşəbbüs eləyir.

—Zeynal, vallah lazım deyil.

Mən onu itələyirəm. Götürüb bir stəkanı başıma çəkirəm. Sonra səndələyə-səndələyə telefona yanaşırım. Dəstəyi götürüb fikrə dalıram. İndi zəng eləyəcəyəm və xoşbəxt olacayıq. Bəxtiyar olmaq necə də asan imiş. Bir şüşə araq, bir şüşə konyak, bir də çaxır. Vəssəlam. Qurtardı getdi. Hə, bir də telefon. —Flan—flan—flan—flan. “Allo, sizsiz Mələk xala salam meleykim. Kamiləni çağırın. Kamilə, salam. Zeynaldır. Bəli. Gəlsənə gəzməyə çıxacaq. Bəli. Yaxşı gəlirəm.”

Bütün problemlər necə də asan həll olunurmuş. Bir şüşə araq, bir şüşə konyak, bir də çaxır. Vəssəlam.

Sonra isə Kamilə. Qurtarmaz gəzintilər. Pərvanə tək başlarına dolanacağımız kvartallar. Qarış-qarış ölçəcəyimiz küçələr. Kölgəliklərində dincələcəyimiz bağlar.

Bəxtiyarlıq. Tam bəxtiyarlıq.

Doğrudur, fırlanan bina olmayacaqdı. Amma əvəzində Kamilə. Qurtarmaz gəzintilər. Kamilənin nəvazişləri. Səsi. Mələhəti. Bizə bu qədər çətin görünən problemlər necə də asan həll olunurmuş.

Aydın yeni bir təşəbbüs eləyir:

—Zeynal, qardaşımsan. Telefonun dəstəyini qoy yerə. Gəl otur. Yaxşı deyil. Məzəlilik eləmə.

O tamamilə ayılmışdı. Mən isə hiss eləyirəm ki, axırncı stəkan lap beynimin içinə axmışdır, başım dumanlanıb, odur ki, zəng eləmək istəyimin qarşısını heç nə ala bilməz. Tam bəxtiyarlıq üçün nə qədər az şey lazım imiş. Bir şüşə araq. Ya iki şüşə araq. İki şüşə olsa heç konyak-zad da lazım deyil. Daha da yaxşı. Konyakla arağı qatışdırmaq yaxşı olmur.

İki şüşə araq. Bəsdı. Hə, bir də telefon. Mən nömrələri yığıram.

Flan–flan–flan–flan.

—Allo, sizsiz Mələk xala. Salam məleyküm. Zeynaldır. Aydın yürüyüb dəstəyi qapmaq istəyir. Mən onu itələyib onu yıxıram və dəstəyə deyirəm:

—Kamiləni olar?

Dəstək sükuta qərq olur.

Sonra Mələk xala titrək bir səsle:

—Dəli, dəli olmusan Zeynal? – deyir.

—Niyə dəli olmuşam Mələk xala, Kamiləni istəyirəm, Kamiləni, Kamiləni—deyə mən həsrətlə bağırıram—Neyləyim, axı neyləyim?

Bədbəxt qadın sonsuz bir iniltiyə:

—Kamiləni qoruya bilmədin, biçərə—deyə hönkürür—qara torpaqlara verdin.

—Bilirəm—deyirəm—Mələk xala, bilirəm. Məni bağışla. Sərxoşam. Amma sabah ayıq olacam.

Mən dəstəyi asıram. Yenidən Aydınla oturub içirik. Axı hələ səhərə çox var.

Hərdən bir Rüksarə xala qapını açıb məzəmmətlə başını yelləyir.

22 yanvar 1960-cı il.

Bakı.

Veb director: Betti Bleyer

Mətni yığdı: Səkinə İsgəndərova

Veb üçün hazırladı: Ülviyyə Məmmədova

AZERİ.org qoyuldu: avqust, 2004